

Lisa Gardner

DOODVERKLAARD

the house of books

Oorspronkelijke titel

Hide

Uitgave

Bantam Books, New York

Copyright © 2012 Lisa Gardner, Inc.

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2012 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Sarina Ruiter-Bouwhuis

Omslagontwerp

marliesvisser.nl

Omslagfoto

Getty Images/Jenna Citrus

Foto auteur

© Deborah Feingold

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3684 9

ISBN 978 90 443 3705 1 (e-book)

D/2012/8899/141

NUR 332

www.lisagardner.com

www.thehouseofbooks.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Ik was zeven toen mijn vader het me voor het eerst uitlegde: de wereld is een systeem. School is een systeem. Buurten zijn een systeem. Steden en regeringen – systemen. Alle plekken waar je een groep mensen bij elkaar zet. Maar zelfs het menselijk lichaam is een systeem, dat functioneert dankzij kleinere biologische subsystemen.

Het strafrecht, zonder twijfel een systeem. De katholieke kerk – breek hem de bek niet open. Dan waren er nog sportverenigingen, de Verenigde Naties, en – niet te vergeten – de *Miss America*-verkiezing.

‘Je hoeft het systeem niet goed te keuren,’ vervolgde hij zijn voordracht. ‘Je hoeft er niet in te geloven of het ermee eens te zijn. Maar het is wel belangrijk dat je het begrijpt. Als je het systeem begrijpt, dan kun je overleven.’

Een gezin is een systeem.

Toen ik die middag van school thuiskwam, stonden mijn ouders al klaar in de voorkamer. Mijn vader was hoogleraar in de wiskunde aan het MIT – Massachusetts Institute of Technology – en kwam zelden voor zeven uur thuis. Maar nu stond hij klaar naast onze gebloemde bank – waar mijn moeder zo dol op was – met aan zijn voeten vijf koffers netjes op een rij. Ik zie mijn moeder nog huilen. Op het moment dat ik de voordeur had opgedaan, had ze zich

snel van mij afgewend. Ook al kon ik haar gezicht niet zien, haar schokkende schouders bleven duidelijk zichtbaar.

Ik weet nog hoe merkwaardig ik het vond dat mijn ouders allebei zo'n dikke wollen jas droegen. Het was immers een vrij warme oktobermiddag.

Mijn vader was de eerste die iets zei: 'Je moet nu naar je kamer gaan. Je mag twee dingen uitzoeken. Wat je maar wilt. Maar wel opschieten, Annabelle, we hebben niet veel tijd.'

Mijn moeders schouders begonnen nog heftiger te schokken. Ik liet mijn rugtas op de grond zakken en trok me in mijn kamer terug. Ik staarde naar mijn kleine, roze-met-groen-geschilderde hok.

Van alle herinneringen uit mijn jeugd is dit het moment waarnaar ik het liefst terug zou keren. Drie minuten in de slaapkamer van mijn kindertijd. Nog één keer mijn vingers over het met stickers volgeplakte bureau laten glijden, ze luchtig over de ingelijste foto's van opa en oma laten gaan, en dan – zoef! – naar mijn zilveren borstel met inscriptie en grote handspiegel. Ik liep mijn boeken straal voorbij en dacht geen moment aan mijn verzameling knikkers of mijn stapel tekeningen van de kleuterschool. Ik herinner me nog goed hoe hartverscheurend moeilijk het was om een keuze te maken tussen mijn lievelingsknuffel, een hondje, en mijn allernieuwste aanwinst, een Barbie in bruidsjurk. Uiteindelijk koos ik voor mijn hond, Boomer, en griste toen snel mijn dierbare babydekentje mee, dat gemaakt was van donkerroze flanel met een lichtroze satijnen rand.

Niet mijn dagboek. Niet mijn verzameling maffe briefjes, beklad met allerlei tekeningetjes van mijn beste vriendin, Dori Petracelli. Zelfs niet mijn babyalbum, waar tenminste nog foto's van mijn moeder in stonden die mij de jaren daarna nog vaak troost hadden kunnen bieden. Ik was een klein en bang kind, en maakte dan ook een kinderlijke keuze.

Ik vermoed dat mijn vader allang wist wat ik zou uitzoeken. Ik vermoed dat hij, zelfs op dat moment, alles al zag aankomen.

Ik ging terug naar de woonkamer. Mijn vader stond buiten de

auto in te laden. Mijn moeder had haar handen om de pilaar heen geklemd, die onze woonkamer van de woonkeuken scheidde. Even dacht ik dat ze niet meer zou loslaten. Dat ze zou protesteren, eisen dat mijn vader nu eindelijk eens zou ophouden met deze onzin.

Maar in plaats daarvan stak ze haar arm uit en streek met haar hand door mijn lange, donkere haar. 'Ik hou zoveel van jou.' Ze greep me vast en omhelsde me stevig, haar natte wang tegen mijn hoofd gedrukt. Vervolgens duwde ze me van zich af en veegde resoluut de tranen uit haar gezicht.

'Naar buiten, lieverd. Je vader heeft gelijk, we moeten opschieten.'

Ik volgde mijn moeder naar de auto, met Boomer onder mijn arm en mijn dekentje in beide handen vastgeklemd. We gingen op onze vaste plaatsen zitten: mijn vader achter het stuur, mijn moeder naast hem, en ik achterin.

Mijn vader reed onze kleine Honda de oprit uit. Er dwarrelden gele en oranje blaadjes van de beuk naar beneden, speels dansend voor het autoraam. Ik spreidde mijn vingers tegen het glas, alsof ik ze kon aanraken.

'Naar de burens zwaaien,' droeg mijn vader ons op. 'Net doen alsof er niets aan de hand is.'

Dat was de laatste keer dat we langs de eiken door onze kleine, vertrouwde straat reden.

Een gezin is een systeem.

We reden naar Tampa. Mijn moeder had altijd al eens naar Florida gewild, legde mijn vader uit. Zou het niet leuk zijn om na al die strenge winters in New England eens tussen de palmbomen en witte zandstranden te wonen?

Aangezien mijn moeder de plek had uitgekozen, koos mijn vader de namen. Ik zou voortaan Sally heten. Mijn vader werd Anthony en mijn moeder Claire. Was dat niet ontzettend leuk? Een nieuwe stad en een nieuwe naam. Wat een geweldig avontuur.

In het begin had ik nachtmerries. Verschrikkelijke dromen, waaruit ik gillend wakker schrok: 'Ik zag iets, ik zag iets!'

‘Het was maar een droom,’ probeerde mijn vader mij te kalmeren, terwijl hij zachtjes over mijn rug aaide.

‘Maar ik ben zo bang!’

‘Stil maar. Je bent nog veel te jong om te weten wat het is om bang te zijn. Daar zijn papa’s voor.’

We woonden niet tussen de palmbomen en de witte zandstranden. Mijn ouders repten er met geen woord over. Erop terugkijkend, realiseer ik me nu – als volwassen vrouw – dat een hoogleraar in de wiskunde natuurlijk niet zo makkelijk ergens anders de draad weer kan oppakken. Laat staan met een valse identiteit. Mijn vader vond een baan als taxichauffeur. Ik vond dat geweldig. Het betekende dat hij het grootste gedeelte van de dag thuis was. Bovendien was het ook nog eens bijzonder luxe om met mijn eigen, persoonlijke taxi van school te worden opgehaald.

Mijn nieuwe school was groter dan mijn oude. Harder ook. Ik geloof wel dat ik vriendjes maakte, al herinner ik mij niet veel meer van onze tijd in Florida. Ik kan me alleen nog in grote lijnen een vage plek voor de geest halen in een wazige periode, waarin ik mijn middagen zwetend doorbracht op zelfverdedigingsles voor kleuters en waarin zelfs mijn ouders vreemden voor mij leken.

Mijn vader scharrelde voortdurend in ons krappe appartement rond. ‘Wat dacht je ervan, Sally? Laten we voor kerst een palmboom versieren! Is dat even gezellig!’ Op haar beurt schilderde mijn moeder onder afwezig geneurie de woonkamer knalrood, kocht giechelend een badpak in november en leek oprecht gefascineerd toen ze allerlei rare soorten witvis leerde klaarmaken.

Ik geloof dat mijn ouders in Florida gelukkig waren. Of op zijn minst vastberaden. Mijn moeder richtte ons appartement in. Mijn vader pakte zijn oude hobby, tekenen, weer op. Op de avonden dat hij niet hoefde te werken, poseerde mijn moeder voor hem bij het raam. Vanaf de bank keek ik vrolijk toe hoe mijn vader op vakkundige wijze mijn moeders plagende glimlach vereeuwigde in een kleine houtskoolschets.

Totdat ik op een dag van school thuiskwam, om daar gepakte

koffers en grimmige gezichten aan te treffen. Dit keer hoefde ik niets te vragen. Ik ging uit eigen beweging naar mijn kamer. Pakte Boomer. Zocht mijn dekontje. Liep naar de auto en klom achterin.

Het duurde heel lang voordat iemand wat zei.

Een gezin is een systeem.

Tot op de dag van vandaag weet ik niet in hoeveel steden we hebben gewoond. Of hoeveel namen ik heb moeten aannemen. Mijn jeugd veranderde in een brij van nieuwe gezichten, nieuwe steden, en dezelfde versleten koffers. Bij aankomst zochten we het goedkoopste appartement met één slaapkamer dat er te krijgen was. De volgende dag trok mijn vader er dan op uit, en keerde altijd weer terug met een of andere nieuwe baan: foto-ontwikkelaar, bedrijfsleider bij McDonald's, verkoper. Mijn moeder pakte onze schamele inboedel uit. Ik werd gedropt op school.

Ik weet dat mijn vrolijke praatjes al snel een stuk minder werden. Evenals die van mijn moeder.

Alleen mijn vader bleef onverminderd enthousiast. 'Phoenix! Ik heb altijd al in de woestijn op avontuur willen gaan. Cincinnati! Kijk, dit noem ik nog eens een stad. St. Louis! Hier gaan we ons helemaal thuis voelen!'

Ik geloof niet dat ik nog last had van nachtmerries. Die waren gewoonweg verdwenen. Of misschien werden ze wel verdreven door dringendere zaken. De talloze middagen dat ik bij thuiskomst mijn moeder weer buiten bewustzijn op de bank aantrof. De stoomcursussen koken die ik kreeg omdat ze weer eens niet op haar benen kon staan. Koffie zetten en haar dwingen die op te drinken. Haar portemonnee plunderen om boodschappen te kunnen halen voordat papa thuis zou komen.

Ik wil graag geloven dat hij het allemaal heeft geweten, maar tot op de dag van vandaag weet ik dat niet zeker. Voor mij en mijn moeder leek het in elk geval alsof we met elke naam die we moesten aannemen, steeds verder van onszelf af kwamen te staan. Tot we

enkel nog als vage schimmen, stilzwijgend, het woeste pad van mijn vader konden volgen.

Ze heeft het tot mijn veertiende gered. Kansas City. We hadden het er al negen maanden uitgehouden. Mijn vader had zich opgewerkt tot manager van de autoafdeling van het warenhuis Sears. Ik overwoog naar mijn eerste schoolfeest te gaan.

Ik kwam thuis. Mijn moeder – op dat moment heette ze Stella – lag languit op haar buik op de bank. Dit keer lukte het me met geen mogelijkheid om haar wakker te schudden. Ik kan me nog vaag voor de geest halen dat ik de hal door rende. Dat ik hard op de deur van de buurvrouw bonkte.

‘Mijn moeder, mijn moeder, mijn moeder!’ gilde ik. En die arme mevrouw Torres, zonder van ons ooit ook maar een glimlach of een knikje te hebben opgevangen, stormde meteen de hal door. Ze barstte onmiddellijk in tranen uit, sloeg haar handen voor haar ogen en verklaarde dat mijn moeder dood was.

Er kwamen politieagenten. Ambulancemedewerkers. Ik keek toe hoe ze haar lichaam wegbrachten. Zag de lege oranje medicijnverpakking uit haar zak glijden. Eén van de agenten raapte die op. Hij keek me medelijdend aan.

‘Kunnen we iemand voor je bellen?’

‘Mijn vader komt zo thuis.’

Hij liet me achter bij mevrouw Torres. We bleven zitten in haar appartement, waar een sterke geur van jalapeñopepers en *tamales* hing. Ik keek bewonderend naar haar felgekleurde, gestreepte gordijnen en de uitbundig gebloemde kussens op haar versleten bruine bank. Ik vroeg me af hoe het zou zijn om weer een echt thuis te hebben.

Mijn vader kwam. Hij bedankte mevrouw Torres uitvoerig en nam me mee.

‘Je begrijpt toch wel dat we ze niets kunnen vertellen?’ bleef hij keer op keer herhalen toen we weer veilig terug waren in ons appartement. ‘Je begrijpt toch wel dat we heel erg voorzichtig moeten zijn? Ik wil dat je hier met geen woord over rept, Cindy. Met geen woord. We begeven ons op glad ijs, heel glad ijs.’

Toen de agenten terugkwamen, deed hij het woord. Ik warmde kippensoep met noedels op in ons piepkleine keukentje. Ik had niet echt honger, maar ik wilde gewoon graag dat het bij ons net zo rook als bij mevrouw Torres. Ik wilde dat mijn moeder weer thuis was.

Later trof ik mijn vader huilend aan. Opperold op de bank met de versleten roze badjas van mijn moeder in zijn handen geklemd. Hij kon niet ophouden. Snikte en snotterde aan één stuk door.

Dat was de eerste nacht dat mijn vader bij mij in bed sliep. Ik weet wat je nu denkt, maar zo was het niet.

Een gezin is een systeem.

We hebben drie maanden op het lichaam van mijn moeder moeten wachten. De autoriteiten stonden erop dat er een autopsie werd uitgevoerd. Ik heb het nooit helemaal begrepen. Maar op een dag hadden we mijn moeder weer terug. We brachten haar van het mortuarium naar het uitvaartcentrum. Ze werd in een kist gestopt waar andermans naam op stond, en vervolgens het vuur in geschoven.

Mijn vader kocht twee kleine glazen flacons aan een kettinkje. Eén voor hem. Eén voor mij.

‘Zo,’ zei hij, ‘is ze altijd dicht bij ons hart.’

Leslie Ann Granger. Dat was de echte naam van mijn moeder. Leslie Ann Granger. Mijn vader vulde de flacons met as, en we hingen ze om onze nek. De rest van de as verstrooiden we in de wind.

Waarom een grafsteen kopen waarin een leugen stond gebeiteld?

We gingen terug naar het appartement, en dit keer hoefde mijn vader niets te vragen; ik had onze koffers drie maanden daarvoor al gepakt. Nu zonder Boomer en zonder dekentje. Die had ik in mijn moeders kist gelegd en met haar mee de vuurzee in gestuurd.

Als je moeder dood is, is het tijd om kinderachtige dingen achter je te laten.

Ik koos de naam Sienna. Mijn vader zou Billy Bob heten, maar ik vond het goed als hij de afkorting B.B. gebruikte. Hij rolde met zijn

ogen, maar ging erin mee. Omdat ik de namen voor mijn rekening had genomen, koos hij de stad. We reisden af naar Seattle. Mijn vader had altijd al eens de Westkust willen zien.

In Seattle ging het beter met ons, allebei op onze eigen manier. Mijn vader werd weer bij Sears aangenomen, en omdat hij ze niet vertelde dat hij eerder al bij een van hun andere filialen had gewerkt, werd hij gezien als een waar natuurtalent. Hij werkte zich in korte tijd binnen het managementteam omhoog. Ik schreef me in bij de zoveelste overvolle, slecht gefinancierde school, waar ik opging in de anonieme massa van ‘de zesjes en zeventjes’.

Ook deed ik voor het eerst in mijn leven iets rebels: ik sloot me aan bij een kerk.

De kleine protestantse kerk bevond zich één stratenblok van ons huis. Ik liep er elke dag langs, onderweg van en naar school. Op een dag gluurde ik naar binnen. De dag daarop ging ik er even zitten. Voor ik het wist, stond ik op dag drie ineens met de dominee te praten.

Zou God je toelaten in de Hemel, wilde ik weten, als je onder de verkeerde naam begraven lag?

Die middag had ik een lang gesprek met de dominee. Hij had een bril met jampotglazen. Dun grijs haar. Een vriendelijke glimlach. Toen ik thuiskwam, was het al na zessen en zat mijn vader te wachten. Er stond geen eten op tafel.

‘Waar heb jij gezeten?’ vroeg hij.

‘Ik werd opgehouden...’

‘Weet je wel hoe bezorgd ik was?’

‘Ik had de bus gemist. Ik vroeg een docent iets over het huiswerk. Ik... Ik moest de hele weg naar huis lopen. Ik wilde je niet op je werk storen.’ Met knalrode wangen brabbelde ik maar wat. Ik klonk totaal niet als mezelf.

Het leek wel of mijn vader me een eeuwigheid bedachtzaam aankeek. ‘Je kunt me altijd bellen,’ zei hij ineens. ‘We moeten elkaar steunen, jij en ik.’

Hij aaide me over mijn bol.

Ik miste mijn moeder.

Toen liep ik de keuken in en begon aan de ovenschotel met tonijn.

Liegen, zo heb ik ontdekt, is net zo verslavend als welk verdovend middel dan ook. Voor ik het wist, had ik mijn vader verteld dat ik lid was geworden van de debatvereniging op school. Met deze smoes kon ik zoveel middagen als ik wilde naar de kerk, om naar koorrepetities te luisteren, met de dominee te praten of gewoon om de ruimte in me op te nemen.

Ik had altijd al lang, donker haar gehad. Vroeger, toen ik nog klein was, vlocht mijn moeder het voor me. Maar als puber had ik het laten uitgroeien tot een ondoordringbaar gordijn, dat ik voor mijn gezicht liet hangen. Op een dag besloot ik dat dit gordijn het glas-in-lood beroofde van zijn schoonheid. Dus stapte ik naar de kapper op de hoek en liet ik het allemaal afknippen.

Mijn vader heeft een week lang geen woord tegen me gezegd.

Ook ontdekte ik, al toekijkend hoe mijn burens de kerk in- en uitliepen, dat mijn grote truien te grauw waren en mijn wijde broeken me niet goed pasten. Ik hield van mensen die felle kleuren droegen. Hoe die kleuren de aandacht vestigden op hun gezicht. Hoe ze een glimlach eruit konden laten springen. Deze mensen zagen er gelukkig uit. Normaal. Liefdevol. Ik durfde te wedden dat ze nooit drie seconden hoefden te aarzelen als iemand vroeg hoe ze heetten.

Dus kocht ik nieuwe kleren. Voor de debatvereniging. En ik begon elke maandagavond naar de gaarkeuken te gaan. Verplicht voor school, zei ik tegen mijn vader. Iedereen moet een x aantal uur vrijwilligerswerk doen. Toevallig bleek daar ook een leuke jongen als vrijwilliger te werken. Bruin haar. Bruine ogen. Matt Fisher.

Matt nam me mee naar de bioscoop. Ik kan me niet herinneren wat er draaide. Ik was me vooral bewust van zijn hand op mijn schouder, van mijn zweterige handpalmen, van mijn nerveuze ademhaling. Na de film gingen we een ijsje halen. Het regende. We scholen onder zijn jas.

En daar, weggedoken onder zijn jas met de geur van zijn aftershave, gaf hij me mijn eerste kus.

Ik zweefde naar huis. Met mijn armen om mijn middel geslagen en een gelukzalige glimlach op mijn gezicht.

Mijn vader stond al bij de voordeur. Er doemden vijf koffers achter hem op.

‘Ik weet waar jij hebt uitgehangen!’ zei hij streng.

‘Ssst,’ zei ik, en drukte een vinger op zijn lippen. ‘Ssst.’

Ik danste mijn stomverbaasde vader voorbij. Ik dwarrelde mijn kleine, donkere kamertje binnen. Acht uur lang bleef ik op mijn bed liggen en stond ik het mezelf toe gelukkig te zijn.

Ik denk soms nog wel eens terug aan Matt Fisher. Zou hij nu getrouwd zijn? Een gezinnetje hebben? Zou hij wel eens verhalen vertellen over het gekste meisje dat hij ooit heeft gekend? Dat hij op een avond heeft gekust en daarna nooit meer heeft teruggezien?

Toen ik de volgende ochtend opstond, was mijn vader vertrokken. Toen hij rond twaalfen terugkwam, duwde hij me het vervalste identiteitsbewijs in de hand.

‘En geen gezeur over de namen,’ zei hij toen ik mijn wenkbrauwen ophaalde bij het zien van mijn nieuwe identiteit als Tanya Nelson, dochter van Michael. ‘Het heeft me alleen al tweeduizend dollar gekost om het papierwerk zo snel te laten regelen.’

‘Maar jij hebt de namen gekozen.’

‘Dit was het enige wat die man me kon bieden.’

‘Maar jij hebt die namen gekozen,’ hield ik vol.

‘Prima, wat jij wilt.’

Hij had al in elke hand een koffer vast. Maar ik bleef koppig staan, met mijn armen over elkaar en een vastberaden blik. ‘Jij hebt de namen geregeld, ik kies de stad.’

‘Zodra we in de auto zitten.’

‘Boston,’ zei ik.

Zijn ogen werden groter. Ik kon zien dat hij er tegen in wilde gaan. Maar regels zijn regels.

Een gezin is een systeem.

Als je je hele leven al op de vlucht bent voor het Grote Kwaad, ont-
kom je er niet aan het je af te vragen: hoe zal het voelen als het me
op een dag dan eindelijk inhaalt? Ik geloof dat mijn vader dat mo-
ment niet heeft hoeven meemaken.

De politie zei dat hij van de stoep was gestapt en op slag dood
was toen hij door de te hard rijdende taxi werd geschept. De wagen
had zijn lichaam zes meter door de lucht geslingerd. Zijn voor-
hoofd had een metalen lantarenpaal geraakt, waardoor zijn gezicht
helemaal was ingedeukt.

Ik was tweeëntwintig. Eindelijk klaar met het geploeter door de
eindeloze stoet aan scholen. Ik werkte bij Starbucks. Ik wandelde
veel. Ik spaarde voor een naaimachine. Ik begon mijn eigen be-
drijfje en maakte gordijnen op maat met bijpassende kussentjes.

Ik hield van Boston. De terugkeer naar de stad van mijn jeugd
was allesbehalve beangstigend geweest. Sterker nog, ik voelde me
erg veilig te midden van de mensenmassa's die voortdurend in be-
weging waren. Ik vond het heerlijk om door Boston Public Garden
te slenteren en langs de etalages van Newbury Street te wandelen.
Ik hield zelfs van de herfst, met zijn dagen die roken naar eiken en
zijn koele avonden. Ik vond een onwaarschijnlijk klein appartement
in het North End, en kon wanneer ik maar wilde naar Mike's lopen
om verse *cannoli's* te eten. Ik nam een hond. Ik leerde zelfs tamales
bereiden. Maar 's avonds stond ik op vierhoog voor mijn getraliede
raam met mijn moeders as in de palm van mijn hand en keek toe
hoe de anonieme voorbijgangers beneden voorbijliepen.

Ik hield mezelf voor dat ik nu volwassen was. Dat ik nergens
meer bang voor hoefde te zijn. Mijn vader had mijn verleden be-
paald. Maar mijn toekomst was van mij en ik zou nooit meer hoe-
ven vluchten. Ik had niet voor niets Boston gekozen en ik zou hier
blijven.

Totdat op een dag ineens alles samenkwam. Ik kocht een *Boston
Herald* en las het op de voorpagina: vijfentwintig jaar later was ik
eindelijk dood gevonden.